

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2016

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τρίτη, 17 Μαΐου 2016

Ώρα: 08:00 – 11:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από **τέσσερα (4) ΜΕΡΗ**.
Να απαντήσετε σε **ΟΛΑ** τα ερωτήματα.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 20)

Η Υψηλή Τεχνολογία

Άραγε ο άνθρωπος θα εξακολουθεί να είναι όπως τον γνωρίζουμε από την ιστορία του; Θα μπορεί να ζει το παρόν όπως το ζούσε, θα μπορεί να ανατρέχει στο παρελθόν για να δει την πορεία του, θα οραματίζεται το μέλλον όπως έκανε πάντοτε; Κι ακόμη, θα είναι, στο μέτρο που ως τα τώρα ήταν, ελεύθερος να κάνει τις επιλογές του, να αμαρτάνει, αλλά και να μετανοεί; Θα έχει μάτια να δει την ομορφιά και να την απολαμβάνει, όπως την απολάμβανε αντικρύζοντας τα πρώτα λουλούδια την άνοιξη, και να συγκινείται με τον στίχο του ποιητή «ανοιχτά πάντα κι άγρυπνα τα μάτια της ψυχής μου»; Κι ακόμη, θα μπορεί να είναι κύριος των διανοημάτων και να τα υλοποιεί όπως αυτός θέλει; Τέτοια ερωτήματα ορθώνονται μέσα μας, ερωτήματα που δεν είχαν τη θέση τους στο παρελθόν, τουλάχιστον με τέτοια οξύτητα.

Μιλούσαμε τότε για τεχνολογική εξέλιξη, η οποία επηρέαζε τον τρόπο που ζούσαμε, τις διαστρεβλώσεις που έφερε στο κατά φύσιν ζην, για τα άγχη, τις φοβίες και τα αδιέξοδα. Ακόμη, ζούσαμε κάτω από τη δαμόκλεια σπάθη του πυρηνικού και βιολογικού πολέμου. Παράλληλα όμως, θαυμάζαμε τα **θαυμαστά επιτεύγματα** αυτής της εξέλιξης: την επέλαση του ανθρώπου στο διάστημα, την εξάλειψη ασθενειών που μάστιζαν επί αιώνες την ανθρωπότητα, και άλλα πολλά.

Η **τεχνολογία**, ακόμη και τώρα, αφήνει ένα περιθώριο ελευθερίας. Ο άνθρωπος, παρ' όλες τις αλλοιώσεις και διαστρεβλώσεις, μπορεί ως ένα βαθμό, να είναι άνθρωπος σαν μια αυτόνομη προσωπικότητα· να έχει κάποια επικοινωνία, όπως

αυτός καθορίζει, με τους συνανθρώπους του, να έχει κάποιους δεσμούς με τη φύση και με την ιστορία, να διψά για την αιωνιότητα, να έχει έφεση για ατομική δημιουργία.

Αυτό το περιθώριο ελευθερίας όσο πάει στενεύει. Η τεχνολογία προχωρεί και προχωρεί **ραγδαία**. Είναι αδύνατον και ιστορικά **ατεκμηρίωτο** να ανακοπεί αυτή η εξέλιξη. Ήδη βρισκόμαστε στο στάδιο της υψηλής τεχνολογίας. Πού θα οδηγηθούμε είναι αβέβαιο και ίσως ασύλληπτο. Ποιες συνέπειες θα έχει αυτή η εξέλιξη για την ανθρώπινη ουσία μπορεί να εικάσουμε, χωρίς όμως με βεβαιότητα να προβλέψουμε. Οι προβλέψεις του Όργουελ φαίνονται σχεδόν αθώες με αυτά που συμβαίνουν σήμερα και με όσα, με μαθηματική ακρίβεια, θα ακολουθήσουν. Ήδη η παγκοσμιοποίηση ξεγράφει ιδιαιτερότητες, ισοπεδώνει πολιτισμούς και τείνει να μεταβάλει τους ανθρώπους από αυτόνομες προσωπικότητες και να τους μεταποιήσει σε αριθμητικές μονάδες του παγκόσμιου συνόλου. Η από αιώνες συσσωρευμένη γνώση και εμπειρία των ανθρώπων κωδικοποιούνται και προσφέρονται ως έτοιμα πακέτα συσκευασμένων προϊόντων. Η χαρά της δημιουργίας μετατρέπεται σε μηχανικό και περίτεχνο παιχνίδι αποκωδικοποίησης κωδίκων. Οι ανθρώπινες σχέσεις άρχισαν να προσαρμόζονται σ' ένα παγκόσμιο τρόπο συμπεριφοράς.

Τα πάντα τυποποιούνται ραγδαία και όχι στο απώτερο μέλλον θα μεταβάλουν τους ανθρώπους σε ομοιόμορφα κλωνοποιημένα όντα. Βέβαια, η κλωνοποίηση, παράγωγο της υψηλής τεχνολογίας, αφορά επί του παρόντος τη διαιώνιση της ζωής, αλλά φοβάμαι πως παράλληλα θα ευδοκιμήσει και μια άλλη, υπολανθάνουσα, κλωνοποίηση η οποία θα πολλαπλασιάζει ανθρώπους με τα ίδια αισθήματα, με τον ίδιο τρόπο σκέψης, με την ίδια συμπεριφορά. Η υψηλή τεχνολογία εξελίσσεται σε απόλυτο κυρίαρχο στην πολιτική και πολιτισμική παγκόσμια σκακιέρα. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να υπερβεί το μέτρον, να καταστεί «υβριστής» με την αρχαία σημασία της λέξης.

Οι σημερινοί στόχοι και των ατόμων και των κοινωνιών **έχουν συρρικνωθεί** αφάνταστα και περιορίστηκαν σε δύο μονάχα αλληλοεξαρτώμενους: την απόκτηση δύναμης και πλούτου. Αν εξακολουθούμε να έχουμε αυτούς μονάχα τους στόχους, θα οδηγηθούμε σε αδιέξοδα και **δυσοίωνο** θα είναι το μέλλον της ανθρωπότητας. Η υψηλή τεχνολογία από κατάρα μπορεί να αποτελέσει τη λυδία λίθο για ένα καλύτερο μέλλον. Όταν τα δύο τρίτα του πληθυσμού της γης λιμοκτονούν, όταν κάθε χρόνο πεθαίνουν δεκάδες εκατομμύρια παιδιά, όταν οι φυσικοί πόροι ολοένα λιγοστεύουν, όταν τα έθνη αλληλοσπαράζονται, όταν οι θρησκείες, αντί να **οδηγούν** τους πιστούς σε ψυχική τελείωση, τους οδηγούν σε **μισαλλοδοξία**, η υψηλή τεχνολογία μπορεί να προσφέρει βοήθεια για την υπέρβαση όλων αυτών των δεινών. Βέβαια αυτές είναι σκέψεις που φαίνεται να είναι στη σφαίρα του απραγματοποίητου. **Όμως, αν ο άνθρωπος δεν αλλάξει «φιλοσοφία» ζωής, η τεχνολογία θα προχωρεί και τα επιτεύγματά της, πολύ πιο εντυπωσιακά, θα στραγγαλίσουν τελειωτικά την ελευθερία του ανθρώπου, που είναι η ουσία της ύπαρξής του.**

Κυριάκος Πλησής, *Τα έργα των ανθρώπων*, Ευθύνη, Αναλόγιο κη', 2009, σσ. 66-69.

(Απόσπασμα – Διασκευή)

Ερωτήσεις:

A1. Να γράψετε περίληψη του κειμένου σε 120-140 λέξεις. **(μονάδες 8)**

A2.α. Να αναφέρετε **τρεις (3)** από τις συνέπειες της υψηλής τεχνολογίας, όπως τις επισημαίνει ο δοκιμογράφος στην τέταρτη παράγραφο (*Αυτό το περιθώριο...παγκόσμιο τρόπο συμπεριφοράς*).

(μονάδες 3)

A2.β. Ο δοκιμογράφος στην έκτη παράγραφο υποστηρίζει ότι, αν εξακολουθήσουμε να έχουμε ως μοναδικούς στόχους την απόκτηση δύναμης και πλούτου, θα *οδηγηθούμε σε αδιέξοδα και δυσοίωνα θα είναι το μέλλον της ανθρωπότητας*.

Να αναπτύξετε την πιο πάνω άποψη σε 60-80 λέξεις και να τεκμηριώσετε με **δύο (2)** παραδείγματα από τη σύγχρονη πραγματικότητα.

(μονάδες 3)

A3.α. Στην πρώτη παράγραφο (*Άραγε ο άνθρωπος θα εξακολουθεί... τουλάχιστον με τέτοια οξύτητα*) εντοπίζονται, ως τρόποι πειθούς, η επίκληση στο συναίσθημα και η επίκληση στην αυθεντία.

Να βρείτε **ένα (1) μέσο** πειθούς για κάθε ένα από τους πιο πάνω τρόπους πειθούς και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένα στοιχεία από την παράγραφο.

(μονάδες 3)

A3.β. Να γράψετε **έναν (1) τρόπο ανάπτυξης** της δεύτερης παραγράφου (*Μιλούσαμε τότε... και άλλα πολλά*). Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 10)

B1. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις αντικαθιστώντας κάθε μια από τις υπογραμμισμένες λέξεις με άλλη **αντώνυμη**, διατηρώντας τον γραμματικό τους τύπο:

α. Η τεχνολογία προχωρεί· και προχωρεί ραγδαία.

β. Είναι αδύνατον και ιστορικά ατεκμηρίωτο να ανακοπεί...

γ. Οι σημερινοί στόχοι και των ατόμων και των κοινωνιών έχουν συρρικνωθεί αφάνταστα...

δ. ... θα οδηγηθούμε σε αδιέξοδα και δυσοίωνα θα είναι το μέλλον της ανθρωπότητας.

(μονάδες 4)

B2.α. Να αναλύσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις στα συνθετικά τους μέρη:

1. Η τεχνολογία ακόμη και τώρα, αφήνει ένα περιθώριο ελευθερίας.
2. ...αντί να οδηγούν τους πιστούς σε ψυχική τελείωση...

B2.β. Να σχηματίσετε με το **δεύτερο συνθετικό** κάθε μιας από τις πιο πάνω υπογραμμισμένες λέξεις μια **νέα σύνθετη λέξη**.

(μονάδες 4)

B3. Να γράψετε μια **ολοκληρωμένη πρόταση** με τη φράση και μια με τη λέξη που σας δίνονται πιο κάτω, ώστε να φαίνεται η σημασία τους. Να διατηρήσετε το μέρος του λόγου στο οποίο ανήκουν.

1. Παράλληλα όμως, θαυμάζαμε τα θαυμαστά επιτεύγματα αυτής της εξέλιξης...
2. ... τους οδηγούν σε μισαλλοδοξία...

(μονάδες 2)

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

Όμως, αν ο άνθρωπος δεν αλλάξει «φιλοσοφία» ζωής, η τεχνολογία θα προχωρεί και τα επιτεύγματά της, πολύ πιο εντυπωσιακά, θα στραγγαλίσουν τελειωτικά την ελευθερία του ανθρώπου, που είναι η ουσία της ύπαρξής του.

Σε δοκίμιο, το οποίο θα υποβάλετε σε μαθητικό διαγωνισμό, να αναπτύξετε τους κινδύνους που απειλούν την ελευθερία του σύγχρονου ανθρώπου από την κακή χρήση της τεχνολογίας, σε τρεις τομείς της ζωής. Στη συνέχεια, να προτείνετε τρόπους με τους οποίους μπορεί να διασφαλιστεί η ελευθερία του ανθρώπου στους τομείς που έχετε επισημάνει.

(450 – 500 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το όνομά σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

Να μελετήσετε τα πιο κάτω κείμενα και να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Δ1.

Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «Στα στέφανα της κόρης του»

Είχε τριακόσια στρέμματα γης υπό κατοχήν και τον πατέρα της στα βάθη της Ανατολής.

Θα παντρευόταν ευτυχώς ένα καλό παιδί.

Κατά την τελετή του μυστηρίου
δεν πρόσεξε κανένας τον πατέρα της.
Μπήκε απ' το νάρθηκα κρυφά και στάθηκε
πίσω από μια κολόνα και καμάρωνε.
Ύστερα σκούπισε με το μανίκι του
το ξεσκισμένο και φτωχό του δάκρυ.
Τον πήρανε για ηλίθιο του χωριού
και τον αφήκανε στην ησυχία του.

Τελειώνει ο γάμος, και να χαίρεστε τα στέφανα.
Παίρνουν κουφέτα και λουκούμια, μπαίνουν
καθένας στ' αυτοκίνητό του, χάνονται.

Ο στοργικός πατέρας πάει κι αυτός
στην Πράσινη Γραμμή, περνά σκυφτός
παίρνει ξανά τη θέση του στο χώμα.

Ερωτήσεις:

Δ1.α. Το ποίημα αποτελεί μια έντονη διαμαρτυρία του Κ. Χαραλαμπίδη κατά της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο (1974). Να εντοπίσετε **τέσσερις (4)** τραγικές συνέπειες της εισβολής, με αναφορά στους σχετικούς στίχους.

(μονάδες 4)

Δ1.β. Βασικό στοιχείο δόμησης του ποιήματος είναι οι αντιθέσεις. Να καταγράψετε **τρεις (3)** αντιθέσεις και να εξηγήσετε τον λειτουργικό τους ρόλο μέσα στο ποίημα.

(μονάδες 4)

Δ2.

Ι. Μάριος Χάκκας, «Το ψαράκι της γυάλας»

Ήταν ωραία ν' ακούς στους δίσκους για καημούς και στερήσεις, για μια υπεράνθρωπη προσπάθεια, άσχετα αν δεν κατάληξε κάπου, για μια στάση ηρωική που μετείχε κι ο ίδιος. Ήταν πολύ ωραία να κάθεσαι στη σαιζ λογκ και ν' αναπολείς

ακόμη και τους περασμένους πόνους σου, απαλότεροι τώρα, τυλιγμένοι στο μύθο, σα να μη συνέβηκαν σε σένα τον ίδιο. «Ε, πάει περάσανε όλα. Δύσκολα χρόνια, αλλά είχε μια ομορφιά αυτή η ιστορία». Ήταν καλά μέσα στο σπίτι του με τις αναμνήσεις και το πικάπ· ήταν πολύ καλά έτσι που ζούσε, τι αρχίσανε πάλι να πάρει ο διάβολος, τι φταίει να παίρνει πάλι μπάλα τους δρόμους;

Ήταν μια χαρά βολεμένος και τώρα το κυνηγητό και πού να πάει; Ποια δύσπιστη πόρτα να χτυπήσει, που όλοι, συγγενείς, γνωστοί, φίλοι, θα είχανε την ίδια αιτία; Πολλοί απ' αυτούς τώρα θα 'ταν κιάλας πιασμένοι κι άλλοι ίσως τριγυρίζουν όπως κι ο ίδιος με μια φρατζόλα στο χέρι.

Έκανε ένα μεγάλο κύκλο μακριά απ' το κέντρο. Πέρασε Βύρωνα, Δάφνη κι έπεσε στην Καλλιθέα. Ήταν μια καλή άσκηση. Είχε καιρό να περπατήσει τόσο πολύ. Κι ήταν ένα φωτεινό πρωινό, λες επί τούτου φτιαγμένο για ένα μεγάλο περίπατο. Ασυναίσθητα άρχισε να τσιμπάει τη γωνιά της φρατζόλας, ενώ ταυτόχρονα του 'ρθανε αισιόδοξες, σκέψεις: «Μπα, δεν κρατάει για πολύ αυτή η κατάσταση. Όπου να 'ναι θα πέσουν».

Τώρα όποιος θα 'θελε να ψιλοκοσκινίσει αυτό το απόφθεγμα θα παρατηρούσε ότι η αοριστία της πρώτης πρότασης συνεχίζεται μέσα στη δεύτερη κι αυτό οφείλεται στη χρησιμοποίηση τρίτου προσώπου. Βέβαια, η χρήση πρώτου προσώπου και μάλιστα ενικού αριθμού στη συγκεκριμένη περίπτωση, θέλει καρδιά και προσωπική προπαρασκευή για τέτοιο ενδεχόμενο.

«Πώς θα πέσουν;» άκουσε μια φωνή μέσα του, «όπως τα ώριμα φρούτα από μόνα τους ή τινάζοντας το δέντρο γερά;». «Θα τους ρίξει ο λαός», διόρθωσε πικραμένος λιγάκι, γιατί ήτανε δεδομένο ότι θεωρούσε τον εαυτόν του ένα μ' αυτό το λαό κι επομένως δεν έβγαζε την ουρά του απ' έξω. Ναι, αλλά τότε, έπρεπε να κινηθεί προς το κέντρο εκεί που μπορούσε να διαδραματιστούν γεγονότα, να συμμετάσχει σ' αυτά ή μήπως πίστευε στη θεωρία της πρωτοπορίας (τα στελέχη χρειάζονται) κι έπρεπε να φυλαχτεί;

«Δεν μπορώ» σκέφτηκε, «προς το κέντρο δεν πάνε τα πόδια μου. Όσο κι αν το βλέπω σωστό, μου είναι αδύνατο. Ας ενεργήσουν οι άλλοι, ας κατεβούνε στο κέντρο οι νέοι».

II. Κωνσταντίνος Π. Καβάφης, «Η πόλις»

Είπες· «Θα πάγω σ' άλλη γη, θα πάγω σ' άλλη θάλασσα.

Μια πόλις άλλη θα βρεθεί καλλίτερη από αυτή.

Κάθε προσπάθειά μου μια καταδίκη είναι γραφή·

κι είν' η καρδιά μου - σαν νεκρός - θαμμένη.

Ο νους μου ως πότε μες στον μαρασμόν αυτόν θα μένει.

Όπου το μάτι μου γυρίσω, όπου κι αν δω

ερείπια μαύρα της ζωής μου βλέπω εδώ,

που τόσα χρόνια πέρασα και ρήμαξα και χάλασα».

Καινούριους τόπους δεν θα βρεις, δεν θά 'βρεις άλλες θάλασσες.

Η πόλις θα σε ακολουθεί. Στους δρόμους θα γυρνάς

τους ίδιους. Και στες γειτονιές τες ίδιες θα γερνάς·

και μες στα ίδια σπίτια αυτά θ' ασπρίζεις.

Πάντα στην πόλι αυτή θα φθάνεις. Για τα αλλού - μη ελπίζεις-

δεν έχει πλοίο για σε, δεν έχει οδό.

Έτσι που τη ζωή σου ρήμαξες εδώ

στην κώχη τούτη τη μικρή, σ' όλην την γη την χάλασες.

Ερωτήσεις:

Δ2.α. Να περιγράψετε την ψυχολογική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο ήρωας του καθενός από τα πιο πάνω κείμενα, εξηγώντας παράλληλα πού οφείλεται αυτή.

(μονάδες 8)

Δ2.β. Να εντοπίσετε και να γράψετε **δύο (2)** χαρακτηριστικά της καθαφικής ποίησης, με αναφορά σε συγκεκριμένους στίχους από το ποίημα «Η Πόλις».

(μονάδες 2)

Δ3.

I. Δημήτρης Χατζής, *Το διπλό βιβλίο, Η τελευταία αρκούδα του Πίνδου*

Εκείνη η ξαφνική βροχούλα τα 'κανε όλα, απ' αυτήν γινήκαν όλα. Πήρε πάλι τον κατήφορο για τη ρεματιά, πήρε τον ανήφορο για το δάσος. Εκεί τον έπιασε. Στάθηκε όσο να περάσει – πέρασε γρήγορα. Πήρε πάλι τον ανήφορο σιγά-σιγά για το ξέφωτο. Ο ήλιος πρόβαλε πάλι, ο τόπος απόμεινε υγρός, όλο το μικρό λιβάδι. Έκατσε στη συνηθισμένη του θέση – είτανε σήμερα πολύ λυπημένος, δεν τ' άνοιξε σήμερα το δισάκι του – καθόταν εκεί λυπημένος. Ολομόναχος – εντάξει. Διωγμένος, καταδιωγμένος – από ποιον; Γιατί;

Κι ολότελα ξαφνικά τα 'δε μπροστά του. Σηκώθηκε, τα κοίταξε, ξανακοίταξε – δεν μπορεί να γελιότανε, τα 'ξερε. Είταν αυτά. Τ' αρκουδίστικα χνάρια, τα μεγάλα της πέλματα. Αυτή 'ταν. Η αρκούδα του Σμόλικα, του Πάπιγκου, της Πολιάνας – η Μάρω του Πίνδου. Και ζούσε ακόμα. Ζούσε κι αυτή. Η λύπη του σκόρπισε μονομιάς – η καρδιά του χτύπησε δυνατά, τον παλμό της βουνίσιας του ράτσας, της δικής του της γης. Σαν τώρα μονάχα να 'φτασε εκεί, τώρα μονάχα να 'χε γυρίσει. Αυτά τα χνάρια γινόντανε τώρα, ξαναγινόνταν, η σιγουριά του η χαμένη πως είχε φτάσει σε τόπο που δεν είταν ανύπαρκτος, που δεν είτανε της νοσταλγίας του μόνο, της φαντασίας του – η σιγουριά που 'χε χάσει μέσα σ' αυτούς τους τρελούς, τους μισούς, τους αφιονισμένους, τους νικημένους ανθρώπους που βρήκε γυρίζοντας.

Πήγε ως την άλλη άκρη απ' το ξέφωτο, έφκιασε λίγο τον τόπο με τις παλάμες του, άδειασε εκεί το δισάκι του. Την άλλη μέρα ξεκίνησε απ' το πρωί – το ψωμί, το τυρί, που της άφησε, δεν είταν εκεί. Της έφερε πάλι – και ζάχαρη. Και τις άλλες μέρες – κάθε μέρα.

II. Γιώργος Φιλίππου Πιερίδης, «Ο πορτοκαλόκηπος»

[...] κι ο Πετρής, που δεν τότε χωρούσε ο τόπος, άνοιξε την πόρτα και βγήκε στο περβόλι.

Η ζωντανή παρουσία των δέντρων του, η γνώριμη ανασεμιά τους κάτω απ' την αστροφεγγιά, τότε παράσυραν όπως πάντα μέσα στη δικιά τους τροχιά.

Ήταν η γλυκύτατη ώρα που προμηνάει τη χαραυγή. Ο γρύλος κεντούσε το κέντημα της τρίλιας του πάνω στον πέπλο της σιωπής. Μια κότα φτεράκιασε μεσ' στο κοτέτσι.

Από πέρα ακούστηκε μουκάνισμα βοδιού. Ύστερα ο ορίζοντας πήρε να ροδίζει κι ο Πετρής πρόσεξε πως ο καιρός ήταν ξερός και ήσυχος. «Καιρός για θειάφισμα», σκέφτηκε· κι ο δουλευτής, που ξύπνησε μέσα του, συνδέοντας αυθόρμητα τη σκέψη με την πράξη, πήγε στην παράγκα όπου είχε συγυρισμένα τα σύνεργά του, πήρε το θειαφιστήρι κι αρχίνησε δουλειά.

Ερωτήσεις:

Δ3.α. Να εξηγήσετε γιατί ο Σκουρογιάννης (απόσπασμα Ι) καταφεύγει στο δάσος και ο Πετρής (απόσπασμα ΙΙ) στον πορτοκαλόκηπό του.

(μονάδες 8)

Δ3.β. Τι αντιπροσωπεύει η αρκούδα για τον Σκουρογιάννη (απόσπασμα Ι);

(μονάδες 4)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ